

ದೇಹತ್ಯಾಗವಾದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ. ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವಾಮಿ ತುರಿಯಾನಂದರು ಪುರಿಯ ಜಗನ್ನಾಥ ದೇಗುಲಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅವರು ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಏರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಧಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮೇಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಇಳಿದುಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಒಡನೆಯೇ ತುರಿಯಾನಂದರು ಅವರತ್ತ ಧಾವಿಸಿದರು. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ, ಅವರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗುರುದೇವರು ಅದೃಶ್ಯರಾದರು. ಅವರು ಭೌತಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ತುರಿಯಾನಂದರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಆಗಲೇ. ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಜಗನ್ನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅವತಾರವೇ ಎಂಬ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗೆ ಅವರು ಬಂದರು; ಆ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ತಮಗೆ ಈ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯು ಅಪಾರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಚಲಿತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಸಂದೇಹದಿಂದ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಬಾಳು ಅರ್ಥಹೀನವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಅನುಭವಗಳು ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲವು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂದೇಹವಾದಕ್ಕೆ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವದರ್ಪಿತ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಉನ್ನತ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನದಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ಜೀವನಪಾಠಗಳು ಹೀಗಿವೆ: ೧. ಭಗವಂತನಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು 'ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಉತ್ಕಟ ಕಾತುರಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಾನವನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ೨. ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವೇ ಧರ್ಮದ ಸಾರಸತ್ಯ. ೩. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಒಂದೇ ಗುರಿಯಡೆಗೆ ಮಾನವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳು.

ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮಂಕು ಕವಿದಿದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಸಮರ್ಪಿತ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ಕಾತುರತೆ - ಇವೆರಡೂ ಅಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ನಾಗಾಲೋಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ದಾರುಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಬಯಕೆಗಳ ಸೋಂಕು ಇಲ್ಲದೆ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮುಡಿಪಾದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಹದದ್ಭುತ

ಜೀವನವು ತನ್ನ ಅಸದೃಶ ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಭೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಭಗವತ್‌ಕೇಂದ್ರಿತ ಜೀವನದ ಪರಮಾರ್ಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಸುಂದರವಾದ ವಾಕ್ಯ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: "ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ದಿವ್ಯತೆಯ ಜೀವಂತ ಪ್ರತಿಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರದ್ದಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಜೀವನಗ್ರಂಥದ ಪುಟಗಳಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದವು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಸಂದೇಹವಾದದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಜ್ಯೋತೀಪಂಜವಾದ ಮತ್ತು ಜೀವಂತವಾದ ಧರ್ಮವೊಂದರ ಪ್ರಖರ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಧರ್ಮವು ಸಾವಿರಾರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನವು ಅಹಿಂಸೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪಾಠವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ - ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಬಗೆಯದಾಗಲಿ - ಯಾವ ಎಲ್ಲೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ದಿವ್ಯಪ್ರೀತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಲಿ!"

Statement about ownership and other particulars about Viveka Prabha (according to Form IV Rule 8, circulated by Registrar of Newspapers for India)

1. Place of Publication : **Mysore 570 020**
2. Periodicity of Publication : **Monthly**
3. Printer's Name : **Swami Muktidananda**
Nationality : **Indian**
Address : **President, Sri Ramakrishna Ashrama, Yadavagiri, Mysore 570 020**
4. Publisher's Name : **Swami Muktidananda**
Nationality : **Indian**
Address : **President, Sri Ramakrishna Ashrama, Yadavagiri, Mysore 570 020**
5. Editor's Name : **Swami Vireshananda**
Nationality : **Indian**
Address : **Sri Ramakrishna Ashrama, Yadavagiri, Mysore 570 020**
6. Name & Addresses of the individuals who own the newspaper and partners or share-holders holding more than 1% of the capital : **President, Sri Ramakrishna Ashrama, Yadavagiri, Mysore 570 020**

I, Swami Muktidananda, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Sd.

Swami Muktidananda
Signature of the Publisher

01.04.2014

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
ಸಾಧಕರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಪ್ರಮುಖ
ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ
ಒಂದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು,
ತಮ್ಮ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು
ಪ್ರಸೂರಿನ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಸ್ವಾಮಿ ತೀರ್ಥಕದಾನಂದ

‘ಮಂತ್ರಾಲಯ’ದಿಂದ ‘ಒಂಕಾರೇಶ್ವರ’ದವರೆಗೆ

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ

ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗ.

ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ
ಅನುಭವ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾ
ಗುವುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾದವರಿಗೆ
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ
ಸಂದರ್ಭ; ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು
ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ. ಅಂಥ ಒಂದು
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ
ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ
ಶಾಸ್ತ್ರಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನೂ
ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಆಲಿಸಿದೆವು.

ಇದಾದನಂತರ, ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ
೨೧ ಕಿ. ಮಿ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಗಾಣಧಾಳ
ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು
ರಾಯರು ೧೨ ವರ್ಷ ಕಾಲ ತಪಸ್ಸು
ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪಂಚಮುಖಿ
ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವಾಯಿತು
ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಪಂಚಮುಖಿ

ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಚಿಕ್ಕ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ
ಇದೆ. ಗರ್ಭಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಸುಬಂಡೆಯಿದ್ದು,
ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು
ಎಂದು ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ
ಪಂಚಮುಖಿ ಆಂಜನೇಯನ ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಕೆತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಬಹುದು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ
ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದೆವು. ಶ್ರೀಮಠದ ವತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ
ಉಚಿತ ಪ್ರಸಾದನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ
ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಇತರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟೆವು. ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ
ಮತ್ತೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ರಾತ್ರಿ ೮.೦೦ ರಿಂದ ೮.೩೦ರವರೆಗೆ
ನಡೆಯುವ ರಥೋತ್ಸವ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ
ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಯರ ಬೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತಲೂ
ಇರುವ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಹೂವುಗಳಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ
ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಬೃಂದಾವನದ ಸುತ್ತ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ರಾತ್ರಿ
ಭೋಜನದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ೯.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ
ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು.

ಶ್ರೀಶೈಲ ಯಾತ್ರೆ : ೨೬.೧೧.೨೦೧೩ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೭.೩೦ಕ್ಕೆ
ಶ್ರೀಶೈಲವನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ಖಾಸಗಿ ಛತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ
ಕೊಠಡಿ ಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಪೂಜೆಗಳನ್ನು
ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ನಂತರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸುಮಾರು
ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ
ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು

ಮಂತ್ರಾಲಯ ಯಾತ್ರೆ: ದಿನಾಂಕ ೨೪.೧೧.೨೦೧೩ರಂದು
ನಾನು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾದ ರಾಜೇಶ್
ಬಾಬು ಇಬ್ಬರೂ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟೆವು.
ಅಲ್ಲಿಂದ ಉದ್ಯಾನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ,
೨೫.೧೧.೨೦೧೩ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೫.೩೦ಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಾಲಯ
ರೋಡ್ ಎಂಬ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಂದ
ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಕಿ. ಮಿ. ದೂರ. ಅದನ್ನು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಕ್ರಮಿಸಿ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೬.೧೫ ಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಾಲಯ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ
ಹಲವಾರು ವಸತಿಗೃಹಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡಲು
ಲಾಕರ್‌ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು
ಅಂಥ ಒಂದು ಲಾಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೆವು. ಅನಂತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ನಂತರ
ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬೃಂದಾವನದ ದರ್ಶನವನ್ನು
ಮಾಡಲು ಹೊರಟೆವು. ಗುರುರಾಯರ ಮಠದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ
ಕ್ಷೇತ್ರದೇವತೆಯಾದ ಮಂಚಾಲಮ್ಮನ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ
ದೇವಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು. ನಂತರ ಶ್ರೀಮಠದ
ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಗುರುರಾಯರ
ಬೃಂದಾವನ ಮತ್ತು ಅದರ ಎದುರಿಗೇ ಇರುವ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ
ದೇವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆದೆವು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ನಂತರ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುತ್ತಲಿನ
ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಸುತ್ತುವಾಕೆ ಶ್ರೀಮಠದ ಇತರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ
ಬೃಂದಾವನಗಳನ್ನೂ ದರ್ಶಿಸಿದೆವು. ಪಂಚಾಮೃತ ಪ್ರಸಾದ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಈಗಿನ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ದರ್ಶನ ಪಡೆದೆವು.
ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಪಂಡಿತರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯ

ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದೆವು. ಶ್ರೀಶೈಲವು ವೀರಶೈವರ ಪಂಚಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಆ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಆಚಾರ್ಯ ಪಂಡಿತರಾದ್ದರ ಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಇನ್ನಿತರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು: ೧. ಸಾಕ್ಷಿ ಗಣಪತಿ, ೨. ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ಶಿವ ೩. ಶ್ರೀಲಲಿತಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ೩. ಪಾಲಧಾರಾ ಮತ್ತು ಪಂಚಧಾರಾ (ನೈಸರ್ಗಿಕ

ನೀರಿನ ಝರಿಗಳು) ೫. ಶ್ರೀ ಶಿಖರೇಶ್ವರ. ಮರಳಿ ಬಂದು ಸಂಜೆ ಸುಮಾರು ೬.೩೦ ರ ವೇಳೆಗೆ 'ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕಣ್ಣೀರು' ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದೆವು. ಹೇಮರಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಆಕೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳ ಇದು. ಮಲ್ಲಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದಾಗ, ಶಿವನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ಸುರಿಸಿದಳಂತೆ. ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಹರಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಜಾಗವನ್ನು 'ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕಣ್ಣೀರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೇಮರಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಇದರ ಸುತ್ತಲೂ ಭವ್ಯವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅವರ ದರ್ಶನ ವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು.

ಮರುದಿನ ಅಂದರೆ ೨೭.೧೧.೨೦೧೩ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೭.೩೦ ಗಂಟೆಗೆ 'ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆ' ಎಂಬ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯ ಗುಹೆಗೆ ಒಂದು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದೆವು. ಸುಮಾರು ೧೬ ಕಿ. ಮಿ. ಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಗುಹೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನಯನ ಮನೋಹರವಾದ ಸುಂದರ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳು; ಎರಡೂ ಕಡೆ ಹಚ್ಚಹಸುರಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು; ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಇರುವ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಹಿನ್ನೀರು (back water).

ದೋಣಿಯಾನ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಹತ್ತಿದರೆ, ರುದ್ರಭಯಂಕರವಾದ ಗುಹೆಯ ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗುಹೆ. ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜಾನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಕದಳಿ ವನದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಬಯಲಾದಳೆಂಬುದು ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಅಂಧಕಾರ. ನಮ್ಮ ದೋಣಿಯವನೇ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ. ಅವನು ಟಾರ್ಚ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಸುಮಾರು ೩೦ - ೩೫ ಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಒಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ, ಬಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಗುಹೆಯಿಂದ ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆಗೆ ಮರಳಿ ಬರಲು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಮತ್ತೆ ದೋಣಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆಯಿಂದ ರೋಪ್‌ವೇ ಮೂಲಕ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಂತರ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ವಾಪಸಾದೆವು. ಸಂಜೆ ೪.೩೦ಕ್ಕೆ ಬಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೊರಟೆವು. ೨೭.೧೧.೨೦೧೩ ರಾತ್ರಿ ೧೧.೩೦ ಗಂಟೆಗೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದೆವು.

ಹೈದರಾಬಾದ್, ನಾಗಪುರ, ಶೇಗಾಂವ್: ದಿನಾಂಕ ೨೮.೧೧.೨೦೧೩ರಂದು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೀಗಿವೆ: ೧. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ದೇವಾಲಯ ೨. ವಿವೇಕಾನಂದ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ (ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ) ೩. ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್ (ಭಾಷಾ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ) ೩. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶನ ೪. 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾಶನ ೩. ಉಚಿತ ಔಷಧಾಲಯ ೪. 'ಗೀತಾದರ್ಶನ' ಪ್ರದರ್ಶನ ೫. ಉಪನಿಷತ್ ದರ್ಶನ ಪ್ರದರ್ಶನ ೬. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಡಜನರಿಗೆ ಉಚಿತ ಭೋಜನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ೭.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ನಾಗಪುರವನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದಲ್ಲಿ ತಂಗಿ, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೧.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಶೇಗಾಂವ್ ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ಸಂತ ಗಜಾನನ ಮಹಾರಾಜ್ ಎನ್ನುವವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಸಂತರು. ಶೇಗಾಂವ್ ಅವರ ಲೀಲಾಭೂಮಿ. ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ೫ ಗಂಟೆಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನಾವು ಶೇಗಾಂವ್ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ಎಸ್. ಜಿ. ಬಿ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಅತಿಥಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಗ್ರಂಥಾಲಯವೂ ಇದೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಅಂಗಣ

ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರವೂ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂತ ಗಜಾನನ ಬಾಬಾ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ದಿವ್ಯತ್ರಯರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳೂ ಇವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಭಜನೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ತಪ್ಪದೆ ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಜಾನನ ಬಾಬಾ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಆರತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮರುದಿನ ಅಂದರೆ ೩೧.೧೧.೨೦೧೩ ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉಪಾಹಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಂತ ಗಜಾನನ ಬಾಬಾ ಅವರ ಸಮಾಧಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲೇ ನೆರೆದಿತ್ತು. ದರ್ಶನದ ನಂತರ, ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತ ದಾಸೋಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಶುಲ್ಕಸಹಿತ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆನಂದ ಸಾಗರ ನೋಡಲು ತೆರಳಿದೆವು. 'ಆನಂದ ಸಾಗರ' ಎನ್ನುವುದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆಯ ಉದ್ಯಾನ. ಇದನ್ನು ಗಜಾನನ ಬಾಬಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೩೫೦ ಎಕರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಸಾಧುಸಂತರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ಯಾನ ದೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ: ೧. ಸಂತ ಮಂಟಪ ೨. ಧ್ಯಾನ ಮಂಟಪ ೩. ವಿವಿಧ ದೇವದೇವಿಯರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ೪. ದೋಣಿಯಾನವಿರುವ ಸರೋವರ (ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ದ್ವೀಪಗಳು ಕೂಡ ಇವೆ) ೫. ಪುಟಾಣಿ ರೈಲು ೬. ಮತ್ಸ್ಯಾಲಯ (Aquarium) ೭. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಆಟದ ಸೌಲಭ್ಯ ೮. ಸಂಗೀತ ಕಾರಂಜಿ ೯. ಕಡಮೆ ದರದ ಹೊಟೆಲ್‌ಗಳು.

ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಂಟಪಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುವು. ಧ್ಯಾನಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಂತ ಗಜಾನನ ಬಾಬಾ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ದಿವ್ಯತ್ರಯರ ಭಾವಚಿತ್ರವಿರುವುದೂ ವಿಶೇಷ. ಧ್ಯಾನಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಂಟಪವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧ್ಯಾನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದೆವು. ನಂತರ ಶಿವ, ಮಾರುತಿ, ವಿಷ್ಣು, ದೇವಿ, ನವಗ್ರಹ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದೆವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ೧.೧೨.೨೦೧೩ ರಂದು ಆಶ್ರಮದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದೆವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೀಗಿವೆ: ೧. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ದೇವಾಲಯ ೨. ಬಡ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಉಚಿತ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ (೩೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ) ೩. ಫಿಸಿಯೋಥೆರಪಿ ಸೆಂಟರ್ ೪. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ೫. ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ೬. 'ಜೀವನ ವಿಕಾಸ' ಎನ್ನುವ ಮರಾಠಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು,

ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದೆವು. ರಾತ್ರಿ ೯.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಭೂಪಾಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು.

ಭೂಪಾಲ್ : ೩.೧೨.೨೦೧೨ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೪.೪೫ಕ್ಕೆ ಭೂಪಾಲ್ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರದ ಜೊತೆಗೆ, ಆಶ್ರಮವು 'ವಿವೇಕಾನಂದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ' ಎನ್ನುವ ಶಾಲೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ 'ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂದಿರ ಆಶ್ರಮ' ಇದೆ. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಭೂಪಾಲ್ ನಗರದಿಂದ ೩೨ ಕಿ. ಮಿ. ದೂರ ವಿರುವ ಭೋಜ್‌ಪುರ ಶಿವ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದೆವು. ಇದನ್ನು ಭೋಜರಾಜನು ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಎನ್ನುವ ಐತಿಹ್ಯ ಇದೆ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಪುರದ ಎತ್ತರ ೧೦೬ ಅಡಿ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯೇ ೭೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ೧೮ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಶಿವಲಿಂಗವಿದೆ. ಏಕಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ಇದರ ಸುತ್ತಳತೆ ೭.೫ ಅಡಿ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯೇನೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿದ್ದು, ಜನರು ಅವಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗಡೆ ಬೆತ್ತಾ ನದಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರ ಮತ್ತು ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಉಜ್ಜೈನಿ : ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉಜ್ಜೈನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ಥಳೀಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದೆವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿರುವ ಒಂದು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮುಂದಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು: ೧. ಬಡೇ ಗಣೇಶ್ ಮಂದಿರ್, ೨. ಹರಸಿದ್ಧ ಮಾತಾ ಮಂದಿರ ೩. ಚಾರ್‌ಧಾಮ ಮಂದಿರ್ ೪. ವೇದಶಾಲಾ (ಜಂತರ್ ಮಂತರ್), ೫. ಶನಿ ಶಕ್ತಿ ಪೀಠ, ೬. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗಣೇಶ್, ೭. ಕ್ಷಿಪ್ರಾ ನದೀ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಘಾಟ್ (ಅರ್ಧ ಕುಂಭ ಮೇಳ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ) ೮. ಭರ್ತೃಹರಿ ಗುಹೆ ೯. ಗಡ್ಡ ಕಾಳಿಕಾ ಮಂದಿರ್ (ಕವಿರತ್ನ ಕಾಳಿದಾಸನಿಗೆ ಕಾಳೀಮಾತೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತ